

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2164/2019
09.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Урош Раденковић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља „Смедерево“ са седиштем у Смедереву, чији је пуномоћник Драгиша Лазић, адвокат из ..., ради поништаја решења, утврђења радног односа и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4472/18 од 04.04.2019. године, у седници одржаној 09.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4472/18 од 04.04.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву П1 156/17 од 30.08.2018. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужиља тражила да се поништи, као незаконито, решење туженог од 01.03.2017. године, којим јој је отказан Уговор о раду од 30.09.2016. године, као и да се тужени обавезе да јој накнади трошкове спора. Ставом другим изреке, одбачена је као неблаговремена, тужба којом је тужиља тражила да се утврди да је радни однос који је засновала код туженог на одређено време прерастао радни однос на неодређено време, па да се тужени обавезе да је врати на рад. Ставом трећим изреке обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка од 126.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4472/18 од 04.04.2019. године жалба тужиље је одбијена, као неоснована и правостепена пресуда потврђена, а одбијен је и захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужиља је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр.72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из става 1. овог члана на коју се ревизијом указује.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, због повећаног обима посла код туженог, тужила је 24.02.2014. године са туженим закључила први уговор о раду на одређено време, у трајању до 10 месеци, за обављање послова Након истека овог уговора, тужила је за обављање истих послова, са туженим закључила још два уговора о раду на одређено време и то 05.01.2015. године за рад на временски период до 04.07.2015. године, а 05.07.2015. за рад на временски период до 31.12.2015. године. Међутим, у току периода рада по овом уговору, парничне странке су 15.12.2015. године закључиле анекс овог уговора, због коришћења права на породилско одсуство и одсуство ради неге детета, с обзиром да јој је решењем туженог од 19.10.2015. године коришћење породилског одсуства започело 16.10.2015, након чега је наставила одсуство ради неге детета закључно са 15.10.2016. године. По истеку овог одсуства тужила је, такође због повећаног обима посла, 16.10.2016. године са туженим закључила нови уговор о раду, ради обављања истих послова и за рад на временски период до 31.12.2016. године. Након истека овог уговора, тужени је решењем одобрио тужили корићење годишњег одмора у трајању од 25 радних дана, на ком је тужила, због привремене спречености за рад у периоду коришћења годишњег одмора била до 28.02.2017. године, када је тужени донео побијано решење од 01.03.2017. године, којим је утврђено да јој престаје радни однос са 03.03.2017. године (урачуната су и 3 дана неискоришћеног годишњег одмора), због истека рока на који је уговор закључен. Тужила је ово решење примила 15.03.2017. године, а тужбу са захтевом за поништај решења о престанку радног односа поднела 22.03.2017. године, а захтев за утврђење да јој је радни однос на одређено време прерастао у радни однос на неодређено – поднела је 22.12.2017. године.

Тужбу са захтевом за поништај решења о отказу уговора о раду, тужила је поднела 22.03.2017. године, с тим што је 22.12.2017. преиначила тужбу, тако што је поред постојећег поставила и захтев за утврђење да јој је радни однос код туженог на одређено време прерастао у радни однос на неодређено време.

Код овако утврђеног чињеничног стања другостепени суд је потврдио првостепену одлуку којом је одбијен тужбени захтев за поништај решења о престанку радног односа од 01.03.2017. године. Иако другостепени суд налази да тужила не испуњава услове из члана 37. Закона о раду, јер се период од 16.10.2015. до 15.10.2016. године, у ком је тужила била на породилском одсуству и одсуству ради неге детета, не може рачунати у радни однос, потврдио је првостепену одлуку и у делу којим одбачена, као неблагоприятна, тужба са захтевом да се утврди да је тужила код туженог засновала радни однос на неодређено време, с обзиром да је тужила исходвала повољнију одлуку и да је мериторно одлучено о овом њеном захтеву.

Супротно правном схватању израженом у побијаној другостепеној одлуци, Врховни касациони суд налази да је тужља стекла услов за преображај радног односа на одређено у радни однос на неодређено време, али да је тужбу са овим захтевом

поднела по протеку законом прописаних рокова, па је тужба тужиле у овом делу правилно првостепеном одлуком одбачена, као неблагоприятна.

Наиме, одредбом члана 187. став 1. и 2. Закона о раду (“Сл.гласник РС” бр. 24/05, ... и 13/17, који је био на снази у спорном), прописано је да за време трудноће, породилског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и одсуства са рада ради посебне неге детета послодавац не може запосленом да откаже уговор о раду (став 1.), а да запосленом из става 1. овог члана рок за који је уговором засновао радни однос на одређено време продужава се до истека коришћења права на одсуство (став 2.). Дакле, наведена законска одредба јасно одређује да се и период у ком запослена користи одсуство из става 1. овог члана, улази у радни однос који је засновала на одређено време, па и у случају када би тај радни однос по одредбама закљученог уговора истекао раније него што јој истиче право на одсуство. То у конкретном случају значи да је тужилца непрекидно била у радном односу код туженог у периоду од 24.02.2014. до 03.03.2017. године, што је период дужи од 24 месеца, чиме би био испуњен услов из члана 37. став 4. у вези са став 1. Закона о раду, за утврђење да је засновала радни однос на неодређено време, али је тужбу са овим захтевом поднела неблагоприятно, како то основано закључује првостепени суд.

Наиме, одредбом члана 195. Закона о раду, прописано је да против решења којим је повређено право запосленог или кад је запослени сазнао за повреду права, запослени може да покрене спор пред надлежним судом (став 1.), а рок за покретање спора је 60 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права (став 2. овог члана).

Тужба за утврђење по правилу не застарева, али имајући у виду императивни карактер о року за подношење тужбе за заштиту права из радног односа, прописаног чланом 195. Закона о раду, као посебног закона, то се овај рок има применити и код тужбе за утврђење постојања радног односа, односно за утврђење да је запосленом радни однос прерастао из радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време. Дакле, рок за подношење тужбе је преклузиван - материјално-правни, што значи да се пропуштањем овог рока губи право на подношење тужбе, а суд је дужан да о благовремености (ове) тужбе води рачуна по службеној дужности.

У конкретном случају, тужилца је побијано решење о отказу уговора о раду примила 15.03.2017. године, а тужбу са захтевом за утврђење радног односа код туженог на неодређено време, поднела је 22.12.2017. године, из чега произилази да је тужба поднета по протеку преклузивног рока од 60 дана, прописаног чланом 195. став 2. Закона о раду, од пријема решења, односно од сазнања за евентуалну повреду права. Околност што је тужилца тужбу са захтевом за поништај решења о отказу уговора о раду поднела 22.03.2017. године, односно у законом прописаном року, не утиче на другачији начин на оцену благовремености тужбе за утврђење, јер поништај решења о отказу уговора о раду на одређено време не подразумева нужно и утврђење радног односа на неодређено време, већ се такав захтев мора поднети (у законском року) уз захтев за поништај одлуке о престанку радног односа, уколико запослени жели такву правну последицу.

Тужилца је, 16.10.2016. године, закучила са туженом, последњи уговор о раду на одређено време, и то за период од 16.10.2016. до 31.12.2016. године, с тим што јој је решењем туженог, овај радни однос продужен ради коришћења годишњег одмора, који

је тужила користила до 03.03.2017. године (због привремене спречености за рад – насталог у периоду коришћења годишњег одмора). Побитним решењем од 01.03.2017. године констатовано је да јој радни однос престаје са 03.03.2017. године, због истека рока на који је закључен уговор о раду, што представља законски основ за престанак радног односа, предвиђен чланом 175. тачка 1. Закона о раду. Ово решење има декларативан, а не конститутиван карактер, што значи да је тужили радни однос престао по сили закона, а на основу наведеног решења. Имајући у виду да тужила не наводи друге разлоге који указују на незаконитост ове одлуке туженог, то је у овом делу правилно тужбени захтев одбијен, као неоснован.

Наводе у ревизији којима се оспорава оцена изведених доказа, Врховни касациони суд није ценио, јер се тиме заправо оспорава утврђено чињенично стање, што у поступку по ревизији није дозвољено (члан 407. став 2. ЗПП).

На овај начин, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић